

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET

Nr 20. 16 maj

Nr 20. 3 årg. 1925.

Tidevarvet Nr 20

Medlemmen av Danmarks Lands-
ting, fru Marie Hjelm skriver om
Danmarks väg mot avrustning.

En god idé är det enligt signaturen X-rays uppfattning, att utge en hand-
bok i hälso- och sjukvård. I utföran-
det synes dock denna idé blivit för-
fuskad. Signaturen önskar allt gott åt
Röda korset med anledning av dess
vecka, men kan icke underlåta att an-
mäla sin reservation mot handboken.

Efter Danmark är en jämförelse
mellan utvecklingen av försvarsfrågan
i Danmark och Sverige.

Devinez ger en sammanfattning av
en hel del inlägg i konfirmationsdis-
kussionen.

Fru Olivia Nordgren, som efterträ-
der statsrådet Thorsson i andra kam-
maren är den sjätte kvinnan i riksdagen.
Hädanefter bilda socialdemokra-
tiska kvinnorna en grupp på fyra i
andra kammaren.

Fröken Lizzie Lind af Hageby har
intervjuats för Tidevarvets räkning
under sin vistelse i Sverige.

Hur arbeta vidare? är ett försök
till inriktning på nya arbetsuppgifter
för fredsaktivisten.

Den bevingade hästen ger i sagans
form den sanningen att dikten icke
passar i krigets tjänst.

Tidevarvets rådfrågningsbyrå för
föräldrar öppnas torsdagen den 27
maj. Tillsviðare hålles den öppen en-
dast en gång i veckan.

I nästa nummer av Tidevarvet ger
doktor Ada Nilsson, som är initiativ-
tagare till byrån, en redogörelse för
erfarenheterna från motsvarande
verksamhet i Oslo.

Danmarks väg mot avrustning

Av MARIE HJELMER

Tidevarvet har bett mig att säga nå-
got om avrustningsfrågan i Dan-
mark. Jag skall börja med att antyda,
att det knappast finnes ett land i Eu-
ropa, där militärväsendet under de si-
sta årtionden varit så impopulärt
som i Danmark. Denna impopularitet
härör ända från den politiska strid
som stod under 80- och 90-talet om
militärväsendet. Konseljpresident Est-
rups politik och de provisoriska fi-
nanslagarna, de millioner som år efter
år östes ut på en eländig befästning
av Köpenhamn, allt detta gav anledning
till att militärsfrågan blev ett be-
stämt partisfråga. Det delade be-
folkningen i två läger, absolut oförstå-
ende för varandras meningar. Nu är
det mera omöjligt än någonsin att des-
sa partier skulle kunna fatta varan-
dras ståndpunkter, även om vi mer
och mer avlägsna oss från den Est-
rupska tiden. Ty nu för tiden är vår
ställning till militärsfrågan bestämd
av hela vår världsåskådning.

Från radikal sida är det inte längre
tal om litet mera eller litet mindre för-
svar, vi säger rent ut, att vi varken
vill eller kan försvara oss. Vi vill dra
av oss all militär rustning. Tidens ut-
veckling kan man spåra i det radikala
partiets program. År 1905 bildades
det radikala partiet just för att driva
nedrustningskravet. Vi ville ned-
bringa militärsutgifterna. Vi sade re-
dan då, att ett så litet land som Dan-
mark kunde icke försvara sig gent-
emot en stormakt som Tyskland. Den
gången vågade vi icke nämna fullstän-
dig avrustning. Men 1922 då det sista
programmet skrevs, hade vi lärt av
världskriget. I detta säga vi att "oav-
sett om en internationell inskrän-
ning av rustningarna genomföres bör
vårt militärväsende snarast möjligt ned-
sättas till det minimum som skyddet
av Danmarks neutralitet och uppfyl-
landet av folkförbundets krav göra
nödvändigt."

Redan i den militärkommission,
som satt åren 1919—1922 hade vi från
radikal sida föreslagit stor reduktion
av militärsutgifterna från 70—80 mil-
lions till 30. Vårt förslag blev under
riksdagsperioden 21—22 fullständigt
nedgjort. Den härordning, som då an-
togs med en liten majoritet i folktinget,
nedsatte utgifterna till omkring
52 millioner.

Denna besparing uppnåddes huvud-
sakligen dels genom en reduktion av
den inkallade styrkan, dels genom in-
skränkning i utbildningstiden. Domen
över denna härordning var förkross-
ande från de flesta sakkunnigas sida,
något man naturligtvis icke kan för-
våna sig över. En f. d. kapten i ge-
neralstaben och lärare i krigskunskap
skrev:

I den nya härordningen saknas var-
je försök att skapa en här i anslutning

till moderna principer och med hänsyn
till vår särskilda ställning och dess
krav. Endast vad angår förplägnads-
kåren och den därmed sammanhän-
gande organisationens vidkommande
kan man spåra ett system, nämligen
den totala tillintetgörelsen. I krig
kommer härens tillförsel av nödvän-
diga förråd icke att kunna genomfö-
ras.

Redaktören av Officersbladet, ock-
så en generalstabskapten, skrev att vid
krigstillfälle kan det vi har icke
åstadkomma annat än att det
kommer att spillas en massa blod i
onödan.

De demokratiska partierna i Dan-
mark, socialdemokraterna och Det ra-
dikale venstre, äro eniga med dessa
kritiker. De mena, att det vi har är
för litet för att föra krig med och
för mycket för att kunna bevara en
avgjort neutral hållning, för mycket
då det rör sig om att blott konstatera
neutraliteten.

Så fick vi i april 1924 en socialde-
mokratisk regering, som har avrust-
ning på sitt program, likasom vi har
det på det radikala partiets. Sommaren
1924 då det militära spörsmålet dryf-
tades på många möten, citerades all-
tid Branting emot oss av våra mot-
ståndare. Hans ord om "viljan till
livet som blott kan hävdas genom ett
effektivt försvar" voro inte roliga att
ständigt höra för socialdemokraterna.

När riksdagen begynte på hösten
24 framlade regeringen förslag om
avrustning. Förslaget var delat i tre
delar. Ett hette *avrustning* och går
ut på att den obligatoriska värnplikten
upphäves, utskrivningsväsendet, här,
flotta, krigs- och sjöministerierna ned-
läggas och alla befästningar slopas.
Det andra hette *upprättande av en
vaktkår*, som skall vakta gränsen och
vid behov upprätthålla ro och ord-
ning inom den. Det tredje förslaget
heter *statsmarinen* och rör sig om ne-
utralitetsvärdet till sjöss.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå

för föräldrar

Slussplan 3^m Stockholm

öppnas

Torsdagen den 27 maj.

Mottagningstider
varje torsdag mellan
9.30—10.30 f. m.

Från oppositionspartierna reste sig
ett mycket skarpt motstånd mot för-
slaget. Principiellt gav Det radikale
venstre sin fulla tillslutning men vi
hade invändningar i detaljerna, och
ansågo att vi icke kunde hålla ett till-
räckligt neutralitetsvärn för de elva
millioner, som förslaget upptog.

Så vitt jag vet, vågade icke en av
de talare, som yttrade sig i Folktinget,
påstå att Danmark kunde hålla
sig ett effektivt försvar. Men nu la-
de man vikten vid de folkrättsliga för-
pliktelserna. De konservativa partier-
na menade, att dessa förpliktelser
omöjliggjorde den föreslagna avrust-
ningen. Detta påstående avvisades av
dr P. Munch, som är expert på frågor
rörande Nationernas förbund, och som
också är sakkunnig i militära spörsmål,
då han förut varit krigsminister.

Danmarks ansvariga utrikesmini-
ster, greve Moltke, som är en erfaren
diplomat, fastslog också att det före-
liggende förslaget går i Nationernas
förbunds anda. Han sade klart och
tydligt, att om en stat icke respekter-
ar en annan stats neutralitet, även om
den senare ingen krigsmakt har för att
skydda neutraliteten, så gör den första
staten sig skyldig till ett folkrättsligt
brott, som nedkallar alla tvångsåtgär-
derna från Nationernas förbund över
densamma. Nationernas förbund kan
aldrig fordra, att någon stat skall be-
hålla sin krigsberedskap, så sant som
förbundets högsta uppgift är att av-
skaffa krig.

För oss radikala synes det som om
det vore en ärofull sak för Danmark
att bli den första stat, som *frivilligt*
avkastar sin krigsrustning. Det vi här
nu, är bara ägnat till att föra bakom
ljuset, i det att det ger oss en falsk
uppfattning av vad vi förmå vid krigs-
tillfälle. Vi kunna endast konstatera
vår neutralitet och därtill är en vakt-
kår tillräcklig.

Ännu är avrustningsförslaget poli-
tiska öde oavgjort. Det nådde icke en
gång fram till omröstning i folktinget.

Både socialdemokraterna och de ra-
dikala föreslår, att saken skall gå till
folkomröstning. Men därom vilja de
konservativa partierna inte höra talas.
Man måste ju tro, att orsaken är, att
de frukta att lida nederlag. I Folktinget
finnes majoritet för avrustning.
Det har förts så långa och så ingäen-
de förhandlingar därför, att avrust-
ningspartierna ständigt hoppats att få
ett tag i partiet *Venstre* och möjligen
spränga detta parti för att så uppnå
majoritet i Landstinget, där de demo-
kratiska partierna äro i minoritet.
Somliga tro på denna möjlighet, jag
är icke bland dem.

Så ligger avrustningssaken politiskt
till i Danmark.

Den ansträngande friheten

Grand hotel i Stockholm avskaffar
drickspengarna. Enligt tidningen Arbeta-
ren är det Hotell- och restaurangpersona-
lens förbund, som verkat för denna re-
form. Personalen finner i *allmänhet* dricks-
penningssystemet förkastligt.

Det är nu många år som jag i Tyskland
levittnat kampen inom kyparekårens själ
mellan den större värdigheten och den större
förtjänsten. Revolutionen avsatte inte
bara kejsare, konungar och storhertigar,
den avsatte även drickspenningssystemet.
Tyskland fick republik och i samband där-
med kypare, som sade nej tack åt dricks-
pengar. Det var förtjusande, när den man
som serverat ens middag med rak rygg
och styv nacke sköt tillbaka den blyga
extra million, man av gammal vana ville
stiecka till honom. Då kände man att
Weimarförfatningen inte bara var en papper-
reform. Människor av de tjänande,
bugande folklagren erforo den stora fröj-
den av en ny värdighet.

Men denna friska fläkt dog ut. Man
kan gott ta drickspenningens återvändan-
de som ett exempel. Numera är det så att
vill man tillförsäkra sig någon mannamän
eller bara välvilja av portier, kypare, ho-
teltstädskor, måste man ge extra dricks-
pengar. Allt mera sällan händer att man
ryöts av en vägran. Men idén, att det är
på något sätt förnedrande att ta och ge
drickspengar, den finns kvar. Dricks-
penningssfrågan är därför otrevligare nu än
en var före kriget i detta de små billiga
verksamma mutornas land.

Kanske slår försöket att avskaffa dricks-
pengarna bättre ut i Sverige.

Men hotell- och restaurangpersonalen
skall nog få erfara, att det alltid är förenat
med kamp och kostnad att ta ett steg upp-
åt till en större värdighet. Den skall få
erfara, att den inom sig har medlemmar,
som bryta mot de mera upplystas beslut
och göra sig en förtjänst därpå. Genom att
ta parti mot drickspenningen ha kårens le-
dare infört splittring och oro. En kamp
kommer att äga rum, inte bara mellan so-
lidariska och osolidariska element av kå-
rens utan inom den enskildes bröst.

Det är så lätt att sätta sig in i detta där-
för att samma sak upprepar sig överallt,
där en frigörelse sker från något som till
sitt blivit ovärdigt.

Se på kvinnörelsen. Det är inte bara
fordelar för den enskilda med frigörelsen.
Inte är kvinnorna som helhet tacksamma
mot dem, som arbetat fram en friare ställ-
ning, nya arbetsmöjligheter. Med friheten
följer förpliktelser, med det nya arbetet
en större ansträngning — man måste möta
bistrare vindar, lära att ta ansvar, att be-
sluta och handla själv. Beroende, lydnad,
frihet från ansvar har sin ljumma vällust
med sig.

Jag behöver bara lägga bort Arbetaren
och ta till en annan tidning, Young India,
för att få ett nytt exempel på samma
männliga fenomen. I Indien pågår under
inspiration och ledning av Gandhi ett ar-
bete för att bryta ner skrankorna mellan
parias och de högre kasterna. Men parias
äro inte alla eller helt och hållet nöjda.
I sin ringhet ha de haft vissa privilegier.
De ha sluppit att lära sig läsa och tvätta
sig, de ha fått äta kött och berusa sig.
Skola de nu betraktas som de övrigas jäm-
likar, måste de underkasta sig en hel del
ansträngningar. Reformatörerna säga till
dem: vi vill upphäva förbudet för er att
hämta vatten ur våra källor, men då må-
ste ni också tvätta er rena. Vi vill umgås
med er, men då får ni lov att låta bli att
söla er med köttmat, ni skall få gå på
våra heliga vägar, men då får ni lov att
kunna gå rakt och nyktert. Och där står
parian i valet och kvalet.

Det är inte lätt att bära en hel klass av
människor, kvinnor, parias, slavar eller vad
det må vara upp mot den ansträngande
friheten.

Devinez.

HÄPNADSVÄCKANDE
läga priser å

**YLLE-
FILTAR**

Mellangrå med kulört bård
storlek 130 X 190 pris 5:—

Rutiga i ljusa o. mörka färger
storlek 140 X 195 pris 9: 75

Ljusedrad med bård
storlek 140 X 200 pris 7: 50

Jacuar vävd blommigt mönster
i vackra färgställningar
storlek 135 X 190 pris 12 kr.

Skotsk rutig
storlek 135 X 190 pris 12: 50

Blommig Barnill
reel storlek pris 4: 05

Till landsorten mot efterkrav.

Levin Östring

57 Kornhamnstorg 57

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna.
För livsmedel är valet lätt. I våra 117 butiker gäller principen:
högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 9, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:

Elin Wägner.
Mottagningskl. 11-12.
Telefon Norr 48 42.
Ellen Hagen.
Telefon Norr 282 42.

EXPEDITION:

Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 5:50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:75, månad kr. 0:50.
Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gård plats 22 öre
Efter text 20 "

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1925.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmstorgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familjerätt. Hyresärenden. Testamenten.
Bouppteckningar. Förfrågningar från lands-
orten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Infört genom
Stockholms Läkarförening

Dr A. KARSTEN

Mediskt Elektricitets-
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60 - STOCKHOLM

Alma Axelssons
Förlösningens hem,

Linnég. 19, Tel. 778 24, mottager inack., äv.
för längre tid. Tryggt och ogen. Värlek.

Syster Annas Sjuk- och vilohem

Tel. Tyringe 26.
Mottager inackorderingar för längre
och kortare tid för nerv- och lindrigt
sinnessjuka.

FYSIKALISKA KURANSTALTEN

BIRGER JARLSGATAN 41 A. Tel. 89 38
Alla slags bad och moderna behandlingar.
Massage av examinerade gymnaster.
Behandling med slam från kurorten
Pistany mot gikt, ischias och reuma-
tism efter läkares ordination.

Alla Edra försäkringar

erhåller Ni förmånligast genom
Svenska Försäkringsbyrån
— generalagent för Fylgia och
Svenska Liv —
Wasagatan 6. Tel. 62, 6262, 6267, N. 6222.
Ombud antagas.

Tel. 29 27
Wasag. 8
Stockholm

Billiga Bud

Vid annonsering anlita

Gefle Posten

DAGLIG MORGONTIDNING

Aktieägarna

i A/B Vår Tidning kallas till ordi-
narie bolagsstämma fredagen den
29 maj 1925 kl. 1 e. m. i Tidevar-
vets lokal, Slussplan 9, 3 tr., därvid
förekommer i bolagsordningen för-
reskrivna ärenden.

Styrelsen.

Efter Danmark

Det har sitt stora intresse att i fru
Marie Hjelmers framställning följa
militärfrågans utveckling i Danmark.
För det första därför att det måste
djupt intressera oss hur frågan ligger
till och utvecklar sig i vårt grannland.
För det andra därför att man kan spä-
ra en viss likhet i utvecklingen i Dan-
mark och Sverige trots alla påtagliga
olikheter.

Sverige har sin motsvarighet till den
Estrupska antidemokratiska politiken
— det är den så kallade borggårdspo-
litiken. Man kan tryggt säga att även
hos oss stod, då försvarsfrågan skulle
lösas år 1914, befolkningen i två läger,
absolut förstående för varandras mening-
ningar. Men efter som vårt Estru-
piat kom så mycket senare än det dan-
ska, så löste i Sverige världskriget
försvarsfrågan på ett sätt som icke
skedde i Danmark.

Motsvarigheten till vad som i år
sker i Sverige, nämligen militärfrå-
gans lösning genom en nedrustning
som inbesparar 30 millioner och en
god del av övningstiden finna vi i
Danmark under riksdagsperioden 1921
—22. Då antogs ju den härordning
som nedsatte utgifterna från 80 mil-
lioner till 52 och inskränkte övningsti-
den.

Men när denna härordning antagits
med en liten majoritet var ingen nöjd
med den. Den militära sakkunskapen
kritiserade den lika nedgörande ut
från sin ståndpunkt som de demokra-
tiska partierna ut från sin.

Nu är den stora frågan den om Sve-
rige som hela tiden varit ett stycke
efter Danmark alltjämt skall följa ef-
ter även i fortsättningen. Skall vår
härordningsfråga, avgjord år 1925, tas
upp igen om ett par tre år så som fal-
let var i Danmark? Skall det även här
gå upp för folk och ledning att "det
vi har är för litet att föra krig med
och för mycket för bevarandet av en
avgjort neutral hållning"?

Skola vi även här få ögonen öppna
för att det s. k. försvar vi få blott är
ägnat att föra bakom ljuset. Skola vi
också komma till den uppfattningen
att avrustningen är i nationernas för-
bunds anda och att det är en ärofull
sak för ett land att frivilligt avkasta
sin krigsrustning?

En politisk händelse i Danmark,
som inträffade år 1905 och som haft
stor betydelse för avrustningsfrågans
utveckling saknar ännu efter 20 år
motsvarighet hos oss. Då bildades
just Radikale venstre för att genom-
driva nedrustningskravet. Detta parti
satte först år 1922 upp avrustning på
sitt program. Men ett radikalt parti
som bildades nu med en radikal lös-
ning av militärfrågan som drivande
programpunkt kunde inte ta omvägen
över nedrustning. Det måste ställa sig
där Danmarks radikale venstre nu
står, nämligen på avrustning.

Skall Sverige väl även i detta styc-
ke följa Danmark?

En god idé
förfuskad

Att Svenska Röda korset just nu
har en propagandavecka, behöva vi
inte upplysa våra läsare om. Ingen
nu levande svensk kan undgå att lägga
märke till densamma, tack vare det
skickliga reklam-maskineri, som satts
i gång. Detta bevisar Röda korsets
stora möjligheter. Ingen, inte ens en
lyktstolpe, nekar gärna denna för-
träffliga institution sitt stöd, då det
begäres.

Men det undras, om allmänheten,
som ser det röda korset i alla bodfön-
ster och på alla gator under dessa da-
gar tänker på att bakom detta inter-
nationella tecken för sjukvården under
krig föresiggår en förvandling av
hela föreningens syfte och verksam-
het. Röda korset är inte en förening,
som arbetar uteslutande eller ens hu-
vudsakligen för att i fredstid bereda
sig på sina uppgifter under krig. Hör
själv vad föreningen anger som sitt
syftemål. Det står tryckt på första si-
dan av den lilla broschyren: *Hälsan
är allt*, som utges av Röda korset i
samband med veckan — alltså måste
det ju vara sant.

"Svenska Röda korset arbetar
främst för förbättrad sjukvård och
folkhälsans höjande inom landet." In-
te ett ord om beredskapen för krig!
Varför? Är det emedan man är så be-
redd man kan bli, som Röda korset
kastor sig på nya uppgifter såsom t.
ex. upprättande av förlösningshem i
Norrland och spridande av upplysning
i folkhälsa? Det är emellertid en be-
tydelsefull och tidsenlig förändring.

Att sprida kunskap ut i de breda
lagren om de elementära reglerna för
hälsovård och sjukvård är en stor,
viktig och tacksam uppgift. Röda kor-
set har för detta ändamål nu utgivit
två skrifter, som uppträda med all den
auktoritet Röda Korsets namn kan
förläna.

Det är den nyssnämnda: *Hälsan är
allt*, en liten folkbok för masssprid-
ning av de enklaste och lättfattligaste
hälso- och levnadsregler. Den är
gjord efter amerikanskt mönster men
de roliga teckningarna äro svenskt ori-
ginal. De ha till upphovsman fru
Molly Faustman. I sin helhet är den
lilla bok förträfflig, men det kunde
nog varit litet bättre ordning i frå-
gorna. Man kan också anmärka, att
illustratörens exempel på "en god och
sund sittande hållning" icke är lyck-
ad. Det ger ingen god hållning att
sitta på en så låg bänk, att knäna kom-
ma uppåt hakan till.

Men förövrigt som sagt: boken kan
säkert göra sin nytta, inte minst tack
vare Molly Faustman.

Nytta borde också det större verket
"Handbok i hälso- och sjukvård" för
Svenska Röda korset, utarbetad av
livmedikus *Gottfrid Rystedt*, ha kun-
nat göra.

Man har stora anspråk på en sådan
handbok, därför att den själv upp-
träder med stora anspråk. En hand-
bok behövs. Men utgivningen av en
sådan, som antagligen delvis bekostas
med allmänhetens medel, borde ha fö-
regått av en pristävling. Allt borde
gjorts för att få fram en verkligt god,
tillförlitlig och lättfattlig vägledning,
som den breda publiken kunde haft
nytta av.

De brister, som vidläda den av liv-
medikus Rystedt författade handbo-
ken, bero till stor del på hans för-
bluffande valhänthet vid hanteringen
av svenska språket. Hur skulle t. ex.
detta blivit bedömt om det stätt i en
studentkria?

"En av de största farorna, som hota en
nations hälsa är, om den råkar bli inblandad
i krig. Utom de offer, som kriget direkt
skördar på slagfältet i döda och lem-
lästade, tillkomma åla de, som på grund
av svårigheterna under ett krig att genom-
föra organisationen av samhällshygienen
dåka under genom sjukdom och nöd. Allt,
som kan göras för att bekämpa möjlighe-
terna till krig, är därför av största bety-
delse i kampen för mänsklighetens hälsa.

BRUNNSKUR I HEMMET

UNDER MÅLTIDEN

Genom att till maten dricka Fruktsalt-Samarin, som är en läskande och härlig kolsvredsvätska, ersätter fullkomligt måltidsdricka, betordrar ämnesomsättningen upprättar blodet, motverkar för stark syrebildning (acidosis) rensar magen och tarmarna från osunda ämnen är urndrivande och urskiljer den skadliga urnsyren från kroppen och håller njurarna rena Fruktsalt-Samarin avlägsnar på så sätt grundorsaken till mödöshet och illamående. Sätter Er i god form, bringar hälsa med energi och god vigör, man känner sig därav lätt i kroppen. Tag därför dagligen ett par glas

FRUKTSALT-SAMARIN

pris pr fl. Kr. 2.50, säljes å apotek, drog- och färghandlare m. fl.

Cederroths Tekniska Fabrik - Stockholm

Då man emellertid sannolikt ännu länge
måste räkna med sådana möjligheter, är
det av största vikt att redan under fredstid
organisera hjälpen åt de sårade. —
O. s. v.

I en tid, då i fall av ett krig civil-
befolkningen har att räkna med det
fruktansvärda hot, som luftangrepp
med eller utan gasbomber, utgör, läres
ut att folkets hälsa hotas genom svår-
igheterna att genomföra samhällshy-
gien! Det talas om slagfält, medan
det är faktiskt, att en stor del av Sve-
riges städer och invånare kunna till-
intetgöras av en slagflotta utan att mi-
litär behöver sätta sin fot på svensk
jord, alldeles oavsett vad en luft-
flotta kan åstadkomma. Det talas om
de på gammalt hederligt vis sårade
och lemlästade men inte om de gas-
förgiftade, kvävda eller förbrända.

Det är inte så lätt att skriva sven-
ska, om man inte har sinne för ordens
värde.

Det är väl inte författarens mening
att alla sjuka skola rengöras i mun-
nen "med en träpinne, omvirad med
bomull eller gastyg", men det står så
bokstavligen.

Inte heller att "man alltid bör för-
vara det uppräktade till dess läkaren
anlänt", men det står så.

En allmän anmärkning, som man
kan göra mot denna bok är, att man-
nen, om frisk eller sjuk, är undanpe-
ad. Han förekommer endast i läka-
rens allsmåttiga gestalt. Läkaren skall
alltid göra allt, veta allt, bestämma allt
även sådant, tycker man, som veder-
börande borde kunna rätt bra ana sig
till t. ex. orsakerna till utebliven men-
struation.

Men som sagt, för övrigt är mannen
behandlad som luft. De enda organ,
som ägnas en ingående anatomisk re-
dogörelse äro de kvinnliga könsorga-
nen. Om människens icke ett ord.

Det är kvinnan, som skall undersö-
kas före äktenskaps ingående med

hänseende till sin lämplighet att bli
moder. Det är på henne och hennes
"glada vänliga sinne" det beror, om
hon skall få ett präktigt barn. Om de
arvsmassor fadern tillför barnet icke
en antydning.

Hela kapitlet kvinnohygien saknar
sin motsvarighet för mannens räk-
ning.

Kapitlet personlig hygien är ytter-
ligt ofullständigt. Det talas inte ett ord
där om frisk luft, kroppsrörelse, sömn
och vila. Det hela är avfärdat på sju
sidor, medan avdelningen om tuber-
kulos tar 25 sidor.

I avdelningen om åtgärder från
samhällets sida för tillgodoseende av
den allmänna hälsovården, talas icke
ett ord om bostadsinspektionen.

Den fråga, som nu sysselsätter hela
världen, nämligen befolkningsfrågan,
avfärdas med några allmänna fraser
i ett enda litet stycke. Påståendet att
en kontroll och reglering av barn-
talet skulle leda till en inskränkning
av antalet begäva personer (förfat-
taren måste ju mena procentuellt i
förhållande till hela befolkningens an-
tal, om satsen eljes har någon mening)
är inte bevisat. Har Frankrike
mindre procent begävnings på varje
hundratal än Tyskland?

Förhållandet att i Sverige dödlighe-
ten bland späda barn är mycket liten
konstateras av författaren, som säger
att denna lyckliga omständighet mot-
väges av att antalet födda är ovanligt
lågt. Man kan inte tala om att det ena
fenomenet motväger det andra, när
de i själva verket ha ett nära samman-
hang.

Allt som allt, Röda korsets handbok
ger anledning till åtskillig undran och
åtskillig kritik, som kunde gjorts
långt utförligare än utrymmet här
medgivit. Det är synd på det mycket
goda uppslaget.

X-ray.

Helpensionen HERRSATRA SKOLA

Carlberga, Södertälje,
mottager elever på flickskolans alla stadier. Avgångsbetyg från kl. VIII medför
Normalskolekompetens. Individuell undervisning inom ramen av skolans kursplan.
Praktiskt arbete i uppfostrande syfte. ANNA SUNDIN. Tel. Södertälje 532.

Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium,

Kommendörsgatan 32, Stockholm.
Börjar nytt arbetsår den 1:sta Sept. 1925.
Ansökningar böra i vanlig ordning insändas till den 1:sta Juni. Prospekt er-
hålls på begäran.
För gamla och nya elever meddelas att Andrea Eneroths samlade artiklar i
Handarbetslärarinnefrågan sändas i bokform mot postförskott å 2:75 kr. direkt
från seminariet.

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA

REGERINGSGATAN 18

BANK

Notariatavdelningen

Sterbhusutredningar — Bouppteckningar.

Fröbel-Institutet i Norrköping

omfattar utbildning: A. för barnträdgårdar, B. för uppfostralkallet i hemmet, för
barnkrubbor och barnhem, C. för barnsköterskor. Ansökningar till A- och B-kur-
sorna böra insändas före maj månads utgång, i C-kursen finnes elevplats ledig den
1 nästkommande juni. Prospekt sändes mot porto.

ELLEN MOBERG.

MARIA MOBERG.

Ungdom om konfirmationen

På redaktionsbordet ligger en packe av uttalanden om konfirmationen, huvudsakligen härrörande från ungdom. Till de intryck dessa insändare ge, komma de som vi fått mottaga vid de samtal i konfirmationsfrågan, till vilka Tidevarvets diskussion givit anledning.

Skulle jag försöka att karaktärisera det som tycks vara gemensamt för alla ungdomar, som gett sin mening till känna, så är det att konfirmationen uppbörjt att vara något självfallet, något man tar för givet och inte diskuterar. Förr stod konfirmationen innesluten under den skyddande auktoritet, som hägnade alla handlingar och ceremonier under statskyrkans tak. Då var det blott enstaka, mycket självständiga och tänkande barn, som kommo på den idén, att man kunde kritisera, t. o. m. undandra sig konfirmationsakten med dess löften. Nu, då den kyrkliga auktoriteten inte längre är absolut, då ligger konfirmationen öppen för kritik från flertalet.

"För de flesta blir denna akt, som fränkallade strömmar av tårar och hänförelse hos våra mödrar och mormödrar icke mer än ett tomt: det skall så vara" — yttrar en av våra insändare.

"Förr var det liksom en helig sak, och de gingo med andakt att mottaga den heliga nattvarden. Nu är det mera en klädfråga och tanken på att bliva stor", säger en annan. De flesta yttrandena gå i samma riktning, men inte alla se någon olycka i att konfirmationen förvärldsligats:

"Vilken lyckosam tid före konfirmationen, när man får fantisera om sina kläder och presenter", utbrister en av våra insändare, för vilken skuggsidan egentligen består däri, att inte alla konfirmander kunna få lika fina kläder och presenter, ja somliga kanske inga presenter alls.

Men när det kommer till frågan om konfirmationen bör tas bort eller ej, då tycks ungdomen ändå tveksam.

"Jag vill ändå inte säga att konfirmationen skall bort", menar en, som skarpt kritiserat densamma. "Ty den är ändå en vändpunkt i ens liv, som man längtar efter."

Frågar man sig varför barnen längtar efter denna vändpunkt så svaras:

"Det är nog så, att alla barn vilja bli stora och vuxna så fort som möjligt. Det första steget ut i stora världen är ju när man konfirmerats, sägs det. Men att konfirmationen är helig, är det nog inte många som tänker på."

Och en annan: "Man lämnar liksom barnet bakom sig och får räknas bland de stora, samt välja och gå på sina egna nöjen."

Det är ju oskyldigt och förklarligt, att barnen, vilkas fantasi leker med drömmen att bli stor, barnen som längta in i denna drömda gyllene tid av frihet och spännande äventyr — att de gärna vilja ha inträdet i de vuxnas värld liksom fixerat vid en bestämd dag. Om den tas bort, är de rädda, att ingen riktigt märker hur stora de blivit! Men för den skull bör ju knappast konfirmationen med löften och nattvardsgång bibehållas.

Somliga, av våra insändare anse, att allt detta bör behållas som det är, för det fåtals skull, som upplever konfirmationen som en högtidlig invigning till ett kristet liv.

Jag citerar: "Det finns nog ändå i den stora samlingen någon eller några, som ha kvar sin barnatro och för vilka konfirmationstiden och vad de då lärde, blir det vackraste och ljusaste minne för livet."

"När en konfirmand träder in i kyrkan, måste ovillkorligen densamma känna stundens allvar så djupt, att tanken på allt

Den sjätte

Fru Olivia Nordgren till riksdagen

Den kvinna, som kommer att efter arbetarnas store ledare statsrådets Thorssons död intaga hans plats i riksdagen som representant för Malmöhus läns valkrets, är för de skånska socialdemokraterna känd och uppskattad sedan lång tid tillbaka.

Fru Olivia Nordgren är från Trelleborg. Redan tidigt lärde hon typografyrket och var i 20 år anställd som typograf. Trots att fru Nordgren var i arbete från klockan sju på morgonen till klockan sju på kvällen vid sättmaskinen, hann hon med att förutom de vanliga sysslor, som är kvinnan beskär i hemmets värld, förskaffa sig kunskaper och lärde sig att i tal som skrift giva uttryck åt sina tankar.

Hon blev snart en av förgrundsgurerna inte blott inom ortens socialdemokratiska parti utan även i Skånska kvinnodistriktet av socialdemokratiska partiet. Då kvinnorna fått sin rösträtt lade ju detta ett synnerligen stort arbete i händerna på de kvinnor, som kämpat för densamma. Det gällde ju då att rycka alla kvinnor med. Det gällde att få dem att sluta upp vid valen och ge dem politisk skolning. På detta har fru Nordgren nedlagt ett synnerligen stort arbete som v. ordf. i styrelsen för det skånska kvinnodistriktet av socialdemokratiska partiet.

I Trelleborg stads kommunala liv har fru Nordgren länge varit verksam. Under en rätt lång följd av år har hon tillhört stadsfullmäktige, och då beredningsutskottet kom till, blev fru Nordgren invald därstädes. Sedan har hon tillhört och tillhör alltjämt ett flertal andra kommunala styrelser och nämnder. Under krisåren var hon verkställande ledamot av Trelleborgs stads livsmedelsnämnd. Hon är även sedan ett par år tillbaka ledamot av Malmöhus läns landsting.

För sitt partis framgång har fru Nordgren även kämpat som skribent och då hennes signatur de senaste åren ej varit synlig i tidningen Arbetet, har detta endast berott på, att tiden ej velat räcka till för fru Nordgren.

Tidevarvet hälsar fru Nordgren välkommen till sin maktpåliggande och ansvarsfyllda nya post.

världsligt försvinner. Så kände åtminstone jag den dagen", säger en försvarare av konfirmationen, som också yttrar sig över det av Tidevarvet förmedlade förslaget att förbinda konfirmationen med något löfte om "tukt och återhållsamhet" i den sexuella vandeln. Detta förslag, som måste tänkas i samband med ett framflyttande av ceremonien till en något mognare ålder, har icke vunnit våra korrespondenters gillande.

"Att gå från en sådan sak som konfirmationen till det sexuella är ju en orimlig skillnad", heter det. "Det är ju som att klättra ner för en brant. Det bör inte nämnas i samband med varann."

Här uttrycktes med en helt ung människas ord en åskådning, som är oss känd och välkänd, eftersom den behärskat århundradens föreställning. Religionen är en sak för höjderna. Det mänskliga släktlivet tillhör djupen — de två få inte sammanblandas.

Det var en översikt av vad som kommit in till oss från ungdomens håll som bidrag till diskussionen om konfirmationen. Ämnet är fortfarande öppet för meningsutbyte i Tidevarvet.

Devinez.

Beställningar av olika sorters bakverk jämte garnityrer till alla slags småvarma rätter mottagas av

EDITH LINDBERGS EFTR.
G:la Kyrkogatan 14. Tel. 628. Landskrona

DUCHATELLER

enkla och dubbla. Täcken och filter m. m. Alla slags tapetserarearbeten utföras.

Bror A. Hansson
Hörnet av Södra o. Västra Långgatan.
Malmö. Tel. 9807.

Lizzie Lind av Hageby

Fröken Lizzie Lind af Hageby, som nu besöker sitt svenska fädernesland tillsammans med en god vän, hertiginnan av Hamilton, är en framstående kraft inom den engelska kvinnorörelsen och tar stor del i socialt arbete. Så t. ex. har hon med stor energi deltagit i agitationen för kvinnors rätt till arbete. Under kriget tillät os och uppmanades kvinnorna i England att rycka in i männens befattningar på många områden, till och med på det militära! Men det var endast en kort glansperiod, ty efter krigets slut visade arbetsgivarna tendens att åter tvinga dem tillbaka till deras forna platser.

Fröken Lind af Hageby har även varit med i arbetet på avskaffandet av prostitutionens reglementering. Hon står även i samband med allehanda fredsöreningar och har skrivit mycket för att väcka internationellt samförstånd och förstärkt för fredsarbetet. Så t. ex. den broschyr Be Peacemakers, som omtalas på ett annat ställe idagens nummer.

Fröken Lind af Hageby är kanske mest känd för sitt energiska och målmedvetna arbete på det humanitära området och inom djurskyddsområdet. Sälunda upprättade hon tre sjukhus för franska arméns sårade hastar, två vid fronten och ett i Bordeaux. Hon hade också ett hem för sårade franska soldater, som numera ombildats till barnsjukhus. Det är beläget i Carqueiranne i södra Frankrike och där vistas fröken Lind af Hageby flera månader av året. Där har varit flera hundra barn, alla från de skövlande delarna i norra Frankrike.

Fröken Lind af Hageby är en förtjusande personlighet och dessutom en mycket modig dam. Hon vandrade t. ex. fjorton dagar efter krigets utbrott över slagfältet vid Marne.

På fröken Lind af Hagebys initiativ har stiftats en internationell förening av läkare emot vivisektionen. Vidare har hon bildat The International Medical Antivivisection Association och sedermera The International Federation of Antivivisection and Animal Protection Societies. Hon har särskilt arbetat på att få antivivisektionen icke bara nedbrytande utan uppbyggande.

Fröken Lind af Hageby verkar även som författarinna. Bland hennes böcker mär särskilt nämnas: "Mountain meditation" samt en biografi över August Strindberg. Många böcker om djurskydd, djurintelligens (psykologi) och psykisk forskning ha även utgått från hennes hand.

Det är verkligen synd att vi så kort tid få njuta av fröken Lind af Hagebys besök, men vi få hoppas att hon snart återvänder och säger därför tills vidare: Au revoir!

Seraggio.

FASTIGHETSAKTIEBOLAGET MÄLARHÖJDEN UPPFÖR OCH FÖRSÄLJER IDEALVÅNINGAR

innehållande två stora ljusa rum, stor, ljus hall, kapprum, badrum med fullständig badrumsinredning samt dessutom tvättställe med kranar för varmt och kallt vatten, tre garderober, centraluppvärmning, elektriskt ljus, v. c. och kök. Alla rum, hall, tambur och garderober äro belagda med linoleummattor. Köket är försett med vedspis, arbetsbord belagt med linoleum, inbyggt bakbord, speceriskåp och vedlår, skafferi med flugskåp, diskbänk med diskho av porslin med kranar för varmt och kallt vatten, fack för bakplåtar, skåp för grytor m. m. samt servis för vatten och avlopp, serveringsskåp med tio flyttbara hyllor, städskåp m. m. Till varje lägenhet höra mat- och vedkällare jämte tvättstuga och torkvind.

FASTIGHETSAKTIEBOLAGET MÄLARHÖJDEN
KONTOR: SLUSSPLAN 9.

Tel. 310 19.

Mälärhöjden 77.

Norr 188 16.

Hur arbeta vidare?

Sverige löser tills vidare sin härordningsfråga genom en nedskrivning på 30 miljoner av försvarsutgifterna och en minskning till 140 dagar av värnplikts-tiden. Den dag i maj då härordningsfrågan officiellt avgöres i riksdagen, kommer icke, det vet man redan nu, att inrista i Sveriges hävd någon stor fredshandling inför världen, kommer icke att beteckna någon bestämd gräns i uppfattningen eller kännetecknas av något stort samlat handlande.

Sverige gör ett steg i rätt riktning, men icke den modiga och överdådiga insats för freden, i vilken alla fredsaktivisters vilja skulle kunnat uppgå. Dessa måste därför arbeta vidare.

Vari skall detta arbete vidare bestå?

Det är självfallet, att fredsaktivisterna måste inrikta sig på sådant politiskt arbete, som kan leda till en ny prövning och en ny lösning av vår härordningsfråga, det vill säga en lösning, som blir liktydig med avrustning. Men såvida vi icke få bevittna omvandlingar och omstörtningar i världen, om vilka vi nu intet veta, och som påskynda utvecklingen och leder den i nya banor, så får man förutsätta, att det rent politiska fredsarbetet de närmaste åren kommer att bestå i ett långsamt förberedelseverk för att, som det heter i Katrineholmsresolutionen, skapa de psykologiska förutsättningarna för ett riksdagsbeslut av helt ny fredsradikalism. Sedan det nu traggats med försvarsfrågan i så många år, äro alla tidningsläsare trötta vid att höra talas om den, varför den kommer att sjunka undan och försvinna ur den allmänna diskussionen till en tid.

Icke ens med förenade krafter torde de med lösningen missnöjda, vare sig försvars- eller avrustningsvänner, kunna förhindra en viss avspänning av intresset. Det kommer att gå med försvaret som med förbudet, aktualiteten går av det.

Men fredsaktivisterna kunna inte nöja sig med att arbeta på att göra avrustningsfrågan politiskt aktuell. De måste söka någon form för att som individer och på andra vägar opponera mot kriget och föreställningen om krig som något oundvikligt.

Många fredsaktivister löste frågan hur de skulle förhålla sig i vad gällde politiken genom att arbeta för att avrustning bleve ett politiskt program och arbeta på att få anhängare av detta program in i riksdagen.

Vårt lands utrikespolitik hör naturligtvis inom området för fredsaktivisternas politiska intresse. Här känna de sig icke så i motsats till det nuvarande regeringspartiet som i avrustningsfrågan. De måste erkänna att det just nu officiella Sverige för en fredslyftande utrikespolitik i den mån den för någon. Så länge Branting levde var svenska socialdemokratien djupt engagerad i Nationernas förbunds arbete. Den nuvarande utrikesministern är också han en förespråkare för Genèveprotokollet och medarbetade vid dess utformning. När församlingen åter skall ge sig i kast med en ny utformning av sam-

ma tanke: krigs förebyggande och ersättande med skiljedom, då kommer säkerligen de svenska representanterna för socialdemokratien att medverka.

Svenska socialdemokratien var också ett värn för freden år 1905 och under världskriget, alltså även under de tider, då det icke var regeringsparti.

Vad ett fredsbeslut politiskt parti kan betyda även utan att ha regeringsmakt, visad en episod från engelska parlamentet som utspelades för några veckor sedan. Frågan om en fransk-engelsk säkerhetspakt var åter aktuell. Då uppräddes en av den forna arbetarregeringens medlemmar och förklarade högtidligt å arbetarpartiets vägnar att en kommando — en som han hoppades ganska snart återkommande — arbetarregning icke skulle känna sig bunden av eller respektera några militära allianser dem den nu sittande regeringen kunde ingå. En förklaring, som gör det ganska meningslöst att sluta nya entente-fördrag.

För att återgå till den enskildes hållning — en djupare fråga för fredsaktivisterna är huru de som människor, som individer skola ställa sig i fall av krig.

För den enskilde mannen blir detta problem i hög grad frågan om hans ställningstagande till värnplikten. Det är inte bara frågan, om han skall exercera eller icke utan också, om han skall åtyda inkallelse till krigstjänst vid mobilisering. För kvinnan gäller det att klara ut för sig vilka prestationer, som motsvara värnplikten och som kunna komma att begäras av henne vid krigstillfälle. Sedan får hon tänka över, hur hon vill ställa sig till dessa förpliktelser.

Erfarenheterna från världskriget visa, att kvinnorna så småningom i allt större utsträckning användes för att lösgöra manlig arbetskraft för krigsbruk. Detta arbete utförde kvinnorna till stor del i ammunitionsfabriker men också genom att rycka in i manligt arbete överhuvud, på den så kallade inre fronten. Slutligen, och mest typiskt, i Röda korstjänst.

Man kan därför utan tvekan säga, att kvinnornas samtycke till kriget var nödvändigt för att det skulle kunna föras. Men det begärdes aldrig, det förutsattes som givet för fosterlandets skull.

Vetskapen om nödvändigheten av kvinnornas medverkan har under och efter kriget bland radikala fredsaktiviteter fört till diskussion om möjligheten att organisera en kvinnostrejk mot kriget. Men erfarenheten har också visat kvinnornas bundenhet vid sin miljö och visat att det icke existerar någon enhetlig kvinnouppfattning vare sig i fråga om kriget eller någon annan världens ting som det finns möjlighet att tycka olika om. Man vet därför fullkomligt alla svårigheterna och omöjligheterna vid ett sådant företag. Vilket icke hindrar en mera radikal riktning inom kvinnornas internationella förbund för fred och frihet att verka för att förbundets medlemmar agge ett löfte att vid krigstid

Ingrid Sörensson

Maskinmärkning av linne, hemgifter och mössmärken. Stadt Hamburgsgatan 4, 1:sta våningen.
M A L M Ö. Tel. 3171.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM
OBS! Sorgartiklar

Barngarderoben

(Inneh. Anna Ohlqvist).

Tel. 9000. MALMÖ. Tel. 9000.

Beställningar av kostymer, rockar, flick- och damkappor.

Färdiga barnkläder på lager.

Värmlands Eda

Lad- o. Vattenkuranstalt m. Järnkälla, Post- o. järnv.-st. Charlottenberg. Säsong: 8/6—20/8. Vacker, leende natur nära norska gränsen. Torrt och sunt läge. Skogsklimat. Modernt badhus med alla badformer, spec. utm. gyttebad. Elektriska bad. Kvarterlampor. Massage, sjuk- o. friskgymnastik. Diet. Ber. bord, trevliga gåstrum. El lj. och värme. Bekväma tågförbindelser.

Läkare: dr S. Björkquist, Stockholm. Upplysningar och prospekt gm Doktorinnan Gerda Grill, adr. Djursholm. Tel. 707, säkrast mellan 9—12 f. m. Prospekt även gm Sv. Turistföreningen o. Nordiska Resebyrån.

Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt upprätta blodet, därmed avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur Frukt-Salt-Samarin är härtill synnerligen välgörande. Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart upprättande. Pris pr burk kr. 2:50. Erbålles pr postförskott från Cederroths Tekniska Fabrik, Sthlm. (Säljes å Apotek, Drog-, Kemikalie- & Färghandel m. fl.)

vågra utföra något arbete, som direkt eller indirekt kan hålla kriget i gång.

Nu ställer den frågan upp sig, huruvida inför de former framtida krig kan komma att ta, det blir tid eller möjlighet till ett metodiskt genomförande av en sådan effektiv kvinnostrejk, även om ett strejkbefäl hade trupper till sitt förfogande. Under ett gasbombkrig torde det lika litet löna sig att deklamera att vårt folk skall och måste leva, som att förklara, att man vägrar sin medverkan till att det värjer sitt liv med våld. Det är snarast som en moralisk faktor av en viss hämmande och återhållande inverkan före ett krig, som en strejkgrupp kunde göra någon nytta, om den vore något så när stor.

Men frågan är om uppfattningen om en handlings följd, om dess utsikter att sätta spår eller icke, skall vara avgörande vid ett ställningstagande till denna handling? Slipper fredsaktivisten, därför att utsikterna tyckas små att åstadkomma något, att besluta något om sitt eget ställningstagande under ett krig?

Troligen är det inte så många som riktigt tänkt den tanken ut här i vårt land. Antagligt är också att freds-vänner skulle komma till ganska olika slutsatser sedan de provat den. Men det förefaller åtminstone logiskt, att de, som ställt sig på den ståndpunkten, att de vilja se sitt land avrusta, också komma därhän, att de måste vägra varje direkt eller indirekt medverkan till krig, varje tjänst åt det stora maskineri, som sättes i gång vid ett krig. Som ett åskådligt exempel på vad som menas med en vägran att medverka, kan det förslag till löfte anföras, som formulerats av fröken Lizzie Lind av Hageby. Hennes namn är för de flesta knut till hennes kamp mot vivisektionen, men hon är, vilket ju passar väl tillsammans, också en fredsaktivist. I sin bok *Be peacemakers*, Bliv fredsskapare, gör hon det tankeexperimentet, att varje kvinna skulle avlägga ett löfte. Det lyder så här i hennes formulering:

"Emedan jag anser, att krig är orättfärdigt och ett hinder för mänsklighetens andliga framsteg, lovar jag hämed, att avhålla mig från varje handling, som kan tänkas hjälpa kriget eller uppväcka en krigisk anda. Jag lovar att sträva för samförstånd, bröderskap och samarbete mellan män och kvinnor av alla nationer.

Jag lovar att icke ta någon personlig del i krig, vare sig anfalls- eller försvarskrig, icke inskriva mig till deltagande i någon slags militär tjänstgöring" (som bekant hade ju England uniformerade kvinnliga hjälpkåror under kriget), "eller tillverka eller förpacka och försända ammunition.

Jag lovar att icke utföra sådant arbete, som frigör en man för krigstjänst.

Jag lovar att icke teckna krigslån eller direkt eller indirekt tillskjuta pengar för rustningsändamål." (När nu fröken Lind av Hageby kommit till Sverige på besök kanske hon vill upplysa oss om huruvida hon tänkt hon tänkt sig, att detta löfte skulle betyda vägran att betala kronoskatt även i fredstid.)

"Jag lovar att göra allt som står i min makt för att lära barn, att krig är oförenligt med civilisationen och

Prova NABO, och ni blir övertygad av dess överlägsenhet.

Den bevingade hästen

En saga.

Översättning för Tidevarvet.

Det var en gång för länge, länge sedan. En hel hjord av unga hästar gingo på bete i en dal. De voro ädla djur av ras, starka, sköna, fulla av livslust; men bland dem fanns en som var olik alla andra. Han hade vingar. De andra hästarna älskade den bevingade fålen, ingen var så god kamrat som han. Och då de tumlade om i vårens grönska, var det ingen som var så vacker som han, och de hejdade ofta sin egen lek för att beundra hans smidiga, behagfulla hopp eller hans snabbhet, då han galopperade fram över fälten. Då och då höjde han sig över marken, steg allt högre uppåt i den skimrande luften och efter återkomsten kunde han förtälja vad han sett däruppe ut över de stora vidderna. Han såg vad som låg bortom deras dal, såg stora skogar, stora slätter, stora städer. Han såg den första svalan sträcka mot norden, såg mot den röda skyn solens sista strålar skimra innan den sjönk i havet. Då himlens guld och purpur bleknade såg han aftonstjärnan brinna, såg en gång en meteor på dess hastiga lysande bana genom rymden och, ju högre upp han steg, desto större och klarare tycktes stjärnorna blinka mot honom.

Underbara sagor berättade han för de andra fålarna, då de lågo och vilade i skuggan under middagens hetta eller stodo samlade i aftonens svalka. Hans sagor handlade om främmande byar och städer, om slott, om kloster eller om ensamma kojor i skogen, om riddare i blanka rustningar, om munkar i kåpor och hättor, om vackra unga flickor i blomlik fågring, om bonden i sin grova vadmal. Han kunde måla för deras vinn underbara trädgårdar och lustslott med sköna parker, och de gungande, vita seglen mot det blåa havet. Han kunde varna dem för den vredgade stormen som nalkades och han såg först av alla när vintern kom. Aldrig tröttnade den unga skaran omkring honom att lyssna.

Så gingo åren. Fölen hade blivit vuxna hästar. Då stordes dalens ro av skräckfyllda rykten. Kungen i landet, som låg bortom kullarna, förklarade krig mot sin granne. Man kom och krävde män och hästar för den

mänsklighetens bästa egenskaper.

Jag lovar att arbeta mot bruket av militära leksaker och lekar, mot militär träning i skolor och höskolor och att använda allt mitt inflytande där det kan sättas in i strid mot förhärjande av kriget.

Som kvinna vill jag försöka att i mitt personliga liv visa medlidande, medkänsla och försönlighet, och som världsmedborgare vill jag hjälpa till att bygga upp mänsklighetens andliga gemenskap, vilket är det praktiska uttrycket för all religiös strävan."

Man kan tänka sig andra formuleringar av en fredsaktivists personliga hållning. Kanske finnes det bland Tidevarvets läsare någon, som redan för sig själv gjort upp en sådan? Eller som efter detta blir inspirerad att göra det?

NABO, det självverkande tvättämnet med bensin.

Tvättbjörn No 1, 75 öre.
Tvättbjörn No 2, 65 öre.

Vita Tvättbjörn

"Tvättar medan Ni sover."

Lägg hela byken i Tvättbjörnlösning över natten. Koka och skölj på morgonen och tvätten är färdig utan slit och släp, ren och bländvit utan borstning och skrubbing.

Kom ihåg — lägg i blöt på kvällen, följ bruksanvisningen.

stora striden. De unge männen gingo ut och togo de starkaste och bästa fålarna med sig. Den bevingade ropade: Tag mig med till stridsbäst, jag är snabb och modig. Nej, blev svaret, du duger inte, du har vingar. — Ja, därför vill jag bära kungen på min rygg, då blir han oövervinnerlig. Om jag lyfter honom upp i spetsen för hans här, kan han se över stridens vimmel, men förgäves skall den skickligaste bågskytte söka nå honom med sina pilar. Han blir stridens herre — jag ber, låt mig bliva kungens häst. —

Hövitsmännen slog upp sina böcker och läste om krigslagar och förordningar, men funno intet lagrum för användandet av bevingade hästar i strid.

Den bevingade blev djupt sorgsen. Men han flög till den trakt där striden pågick och förde med sig hem till dalens folk bud från vänner och landsmän och skildringar om mod och hjältdåd, men ock om krigets färor och undergivet burna lidanden och olyckor.

Ingen kan berätta som han, sade folket, och hans sagor komma att leva i människornas hjärtan från den ena generationen till den andra.

Långt spred sig ryktet om den bevingade hästen och de som sutto hemma båd honom bringa dem bud från deras hjältekonung och hans kämpande skaror. De blevo allt hårdare pressade mellan fiendernas sköldar och hungersnöden hotade dalens folk. Varje bit av jorden måste plöjas upp att giva säd till bröd. Varje arm togs till hjälp, både ungas och gamlas och till den bevingade hästen sade de: gott är att du har bringat oss budskap och eldat vårt hopp och vårt mod, men nu måste du plöja upp kullarnas sluttningar. Och så lade de betsel och seldon på den bevingade och spände honom för plogen. Och han drog den upp och ned. Hans lembar värkte vid det ovana arbetet, men han utstod det med tålmod vid tanken på kungen och hans här och kvinnorna och barnen som ropade efter bröd. Då och då darade hjärtat i hans bröst och vingarna ville oemotståndligt lyfta honom mot höjden.

Låt oss klippa dina vingar, sade folket, så blir det kanske lättare för dig. Nej, svarade hästen, klipp dem inte, men binda dem kungen i göra. Och så bundo de hans vita vingar, och remmar och seldon pressade hans innanke och hans leder värkte, men upp och ned, upp och ned för de branta fälten strävade han, tåligt plöjande den steniga marken färdig för säd. Fårorna såddes och den gröna bro-

den spirade fram. Sommaren kom och skördetiden, men — ännu krigade folket.

Åter drog den bevingade hästen plogen genom den hårda, steniga jorden. Jag tjänar mitt land, tänkte han, då kriget är över, då skall jag förtälja de skönaste sagor, som världen någonsin lyssnat till, men tilldess skall jag draga min plog.

Och kriget tog slut — dalens folk hade segrat.

Den bevingade hästen spändes från plogen, hans vingars band löstes. Åter var han fri. Nu kunde han åter jublande få höja sig i rymden — men nej, han kunde icke — hans krafter voro slut. Det var försent som frihetens stund kommit. Hans plikt var fylld, men också hans dag.

Sorgsna gingo människorna genom dalen sedan han var borta och sågo de fält som han plöjt.

"Han gjorde sitt bästa vår stackars vän" — sade de — "han var ett exempel för oss alla. Med mod och självövervinnelse plöjde han upp alla dessa fält för att vi skulle få bröd. Det bittra är bara att andra kunde ha gjort detta så mycket bättre.

NABO garanteras fritt från klor.

Svart på vitt

Svensk-amerikanska nyhetsbyrån meddelar att Ford håller på att utexperimentera ett litet billigt aeroplan, som skall bli en motsvarighet till Fordbilen och lika revolutionerande i fråga om lufttrafiken som den varit i fråga om vägtrafiken. Det är hans ärelystnad; att hans son skal bli en Ford II, en luftens Ford, lika berömd som han själv.

Problemet att arbeta ut typen är snart löst, och sedan skall massfabrikationen av lätta små aeroplan begynda. De tillverkas av duraluminium, en legering, som är nästan lika lätt som papper och har stålets styrka.

Det kan vara intressant att med denna nyhet jämföra ett uttalande av det militära engelska flygväsendets chef, sir Hugh Trenchard. Han höll helt nyligen ett tal i Cambridge, och sade då, att hur stor glädje och välsignelse engelska imperiet ännu kunde få av flygkonstens utveckling och trots all nytta den kunde göra i det civila livet, så innebar flygkunighetens användande i krig en så oerhörd fara, att det vore bättre att slopa all flygning överhuvud än fortsätta att utbildas sig i en kunskap som kunde få så ödesdigra följder.

Manchester Guardian anmärker, att man av dessa ord av den berömda luftmarskal-

den spirade fram. Sommaren kom och skördetiden, men — ännu krigade folket.

Åter drog den bevingade hästen plogen genom den hårda, steniga jorden. Jag tjänar mitt land, tänkte han, då kriget är över, då skall jag förtälja de skönaste sagor, som världen någonsin lyssnat till, men tilldess skall jag draga min plog.

Och kriget tog slut — dalens folk hade segrat.

Den bevingade hästen spändes från plogen, hans vingars band löstes. Åter var han fri. Nu kunde han åter jublande få höja sig i rymden — men nej, han kunde icke — hans krafter voro slut. Det var försent som frihetens stund kommit. Hans plikt var fylld, men också hans dag.

Sorgsna gingo människorna genom dalen sedan han var borta och sågo de fält som han plöjt.

"Han gjorde sitt bästa vår stackars vän" — sade de — "han var ett exempel för oss alla. Med mod och självövervinnelse plöjde han upp alla dessa fält för att vi skulle få bröd. Det bittra är bara att andra kunde ha gjort detta så mycket bättre.

NABO sparar 9/10 av grov-arbetet.

(47)

Getingen

ROMAN

av

E. L. VOYNICH

(Forts.)

— Ni sade att ni hade en hälsning från henne, sade han avbrytande.

— Ja, hon hälsade er att hon fått nog av ert folk och deras tröga blod. Hon vill bli fri och återvända till sitt eget folk. "Säg honom", sade hon, "att jag är en kvinna som älskat honom, och därför vill jag inte längre vara hans älskarinna."

Getingen reste sig upp.

— Säg henne att hon gjort rätt, sade han, och att jag hoppas att hon må bli lycklig. Det är allt vad jag har att säga. Godafön!

Han stod orörlig tills trädgårdsgrindens fallit igen efter henne, sedan satte

han sig ned och betäckte ansiktet med sina händer.

Ett nytt slag på kinden! Skulle han inte få äga en rest av stolthet kvar — inte ett ens av självrespekt. Hade han inte lidit allt vad en människa kan uthärda. Till och med hans hjärta hade trampats i smutsen. Det fanns icke en bit av hans eget jag, på vilket icke människorna bränt in sitt förakt och sitt hån. Även denna zigenarflicka som han tagit upp vid landsvägskanten hade piskan i sin hand.

Shaitan gnällde vid dörren, och Rivarez reste sig för att släppa in honom. Hunden rusade förtjust upp på sin herre, men han förstod att inte allt var som det skulle och stack sin kalla nos in i husbondens hand.

En timma senare knackade Gemma på tamburdörren, men ingen besvarade hennes knackning. Bianca hade gått ut och lämnat dörren öppen, och eftersom Gemma hade ett viktigt meddelande från Livorno, steg hon på i hopp om att finna Rivarez.

Hon öppnade saktat dörren till ar-

hetsrummet. Rummet var mörkt, men lampan i korridoren kastade en strimma av ljus och hon såg att Getingen satt ensam med huvudet nedsjunkt mot bröstet och hunden sovande vid sina fötter.

— Det är jag, sade hon.

Han rusade upp.

— Gemma! Gemma! Vad jag har längtat efter dig.

Innan hon kunde tala, knäböjde han på golvet och dolde sitt ansikte i vecken av hennes klänning. Hela hans kropp skakade konvulsiviskt.

— Hon stod stilla. Det fanns ingenting hon kunde göra för att hjälpa honom — ingenting. Detta var det bittraste av allt. Hon måste stå helt passiv — hon som velat dö för att bespara honom lidande. Om hon endast vågade slå armarna omkring honom, trycka honom mot sitt hjärta och skydda honom med sin egen kropp, skulle han åter bli den forne Arthur, då skulle skuggorna fly och dagen bryta in.

O, nej, nej! Hur skulle han någon-

sin kunna glömma! Var det inte hon själv, som med sin egen hand jagat honom ut i detta helvete?

Hon hade försummat ögonblicket. Han reste sig hastigt, satte sig vid bordet och bet sina läppar blodiga.

Plötsligt såg han upp och sade lugnt.

— Förlåt att jag skrämde er.

Hon räckte honom både sina händer.

— Käre, sade hon, äro vi inte så pass goda vänner, att ni kan lita på mig. Vad är det?

— Endast personliga bekymmer. Varför skulle jag trakassera er med dem.

— Hör, ett ögonblick, fortsatte hon och fattade hans båda händer. Jag har inte velat röra vid sådant som jag inte har någon rätt till, men när ni av egen fri vilja givit mig del av ert förtroende, vill ni då inte tro på mig som om jag vore er syster. Behåll masken för ert ansikte, om ni så vill, men dölj inte er själ.

Han böjde huvudet djupare.

ken (det heter inte fältmarskalk mer) kan ana sig till hur gränslösa förstörelsemöjligheterna måste vara. Luftmarskalken uppmärksammar inte, som mera gammaldags och mindre ärliga försvarstalare brukar, sina åhörare att verka för att fosterlandet inför denna möjlighet rustar till försvar. Han säger, att nu skulle en fientlig flotta kunna kasta ner lika många bomber över London på en dag som under alla de fyra krigsåren tillsammans. Dessutom skulle de vara mycket mera verkningsfulla. Och något effektivt försvar finns inte. Han går igenom markförsvar, skyddsordong av ballonger, och en defensiv luftflotta och finner allt verkningslöst. Endast motangrepp över fiendens områden kan tänkas. Aeroplan är ett underbart angreppsvapen men ett uselt (shockingly bad) försvarsvapen, säger han.

Jämför allt detta med de uttryck, vilka brukas i vår försvarsdiskussion!

Jämför också med livmedikus Rystedts av Röda korset sanktionerade uttalande att vi "sannolikt ännu länge" måste räkna med krig.

Hur lång tid, tror han att det skall ta att utrota Europas folk, om i nästa krig en dag kan göra mer än vad fyra världskrigsår åstadkommo?

NABO angriper varken händer eller tvätt.

Specialmedel vid

**klena lungor
lung- och magsjukdomar
engelska sjukan
astma
förkylningar.**

Det A-vitaminrika och verkligt hälsogivande kraftnäringsmedlet *Alimenta* i originalsatser à kr. 3.55 vid tuberkulos, klena lungor, infektioner, engelska sjukan (rakitis), körtelansvällningar och i uppväxtåldern hos barn;

det behagligt slemlösende *Tussin* i originalpaket à kr. 1.25 vid astma, bronkit, influensa, förkylningar, torr och hård hosta, katarrer och slemstockningar i luftvägarna; samt den effektiva magmedicinen *Stomina* i originalpaket à kr. 1.75 vid dålig mage och dålig aptit.

Glänsande resultat under 23 verksamhetsår. Friskintyg besyrkta av leg. läkare, finnas i tiotusental. Dessa intyg ådagalägga till full evidens dessa specialmedels enastående hälsobringande verkan.

Fru Hedvig Lindholm,

Upplandsg. 68-151, STHLM.

— Ni måste ha tålmod med mig, sade han. Jag blir nog ingen trevlig bror, men om ni bara visste — Jag har nästan varit vansinnig den sista veckan. Det har varit lika svårt som Sydamerika. Ibland är det som om jag blev besatt av djävulen och — Han tystnade.

— Får jag inte dela era bekymmer? viskade hon till slut.

— Hans huvud sjönk ned mot hennes arm.

— Herrens hand vilar tungt över mig.

TREDJE DELEN.

I.

De fem följande veckorna tillbringade Gemma och Rivarez i en virvel av spänning och arbete, som inte lämnade någon tid övrig för personliga angelägenheter. Sedan vapnen smugglats in på det påvliga territoriet, återstod en ändå svårare och farligare uppgift, nämligen att från de hemliga

(Forts.)